
V SPOMIN
IN MEMORIAM

GIORGIO FORNI

275

V Slovenskem etnografskem muzeju (SEM) bo spomin na Giorgia Fornija, velikega ljubitelja italijanske kulturne dediščine in umetnosti, zbiratelja in kuratorja, svetovljana, nadvse velikodušnega in širokosrčnega človeka, živel še dolgo.

Decembra 2019 nas je muzejske kolege v SEM, predvsem tiste, ki smo ga poznali in z njim sodelovali, nepričakovano pretresla tragična vest, da Giorgia Fornija ni več med nami. Muzej je z njim strokovno sodeloval več kot petnajst let. V teh letih so v SEM nastajale razstave, ki so jih bogatile izposojene zbirke v lasti Fundacije Sartirana Arte, ki jo je ustanovil in vodil.

Giorgio Forni na odprtju razstave *Moda v gibanju* (foto: Marko Habič, 2015)

Fundacija Sartirana Arte je nastala na pobudo Giorgia Fornija leta 1993 iz Študijskega centra Lomellina in ob podpori lokalnih pokrajin. Sedež ima v srednjeveškem gradu Sartirana, ki leži v istoimenski vasici v južnem delu Lombardije v provinci Pavia. Kraj Sartirana z bližnjimi vasi je naslednik italijanskega centra zlatarske obrti Valenze z večstoletno tradicijo in hkrati območje, izredno bogato s staro arhitekturo ter slikarskimi in kiparskimi umetniškimi deli. Je pa tudi pomembno kmetijsko središče, kjer pridelujejo predvsem riž, vino, mleko in sir.

276

Tradicija okolja in družine Forni, ki je grad Sartirana kupila, je tesno povezana z življenjsko potjo Giorgia Fornija (rojen 1947 v Lomellini), ki je svoj osnovni poklic zdravnika – gerontologa opustil in se povsem posvetil zbiranju umetniških predmetov ter promociji italijanske kulture. Šest tisoč kvadratnih metrov površin starih grajskih dvoran je spremenil v muzej z občasnimi razstavišči in s fundusom skoraj 10.000 predmetov. Grad Sartirana je pod njegovim vodstvom in pod okriljem Fundacije postal pomembno pokrajinsko kulturno središče, prepoznavno tudi mednarodno. Je zakladnica raznolikih zbirk italijanske moderne in sodobne umetnosti, dekorativnih umetnosti in oblikovanja iz zadnjih šestdesetih let. Med njimi so zbirke mode (ki so najobsežnejše), fotografij, notranje opreme, srebrnine in posodja, nakita, tekstila, sodobnega oblikovanja, slikarske zbirke, etnografska zbirka province itn.

Glavno poslanstvo, ki ga je Giorgio Forni predano udejanjal, je bilo ustvarjanje in predstavljanje zbirk ter promoviranje kulturnih vrednot in značilnosti Italije zunaj njenih meja – umetnosti, dediščine, obrtniških znanj, načinov življenja, oblikovanja ter številnih drugih, ki izpričujejo pojem italijanskega smisla za lepoto in nadarjenost.

Številne zbirke Sartirana Arte so bile organizirane kot potujoče razstave. Na pobudo, v soorganizaciji ter s podporo italijanskih kulturnih inštitutov v raznih državah so razstave zbirk Sartirana Arte gostovale v različnih muzejih in ustanovah ali kot posebne prereditve po vsem svetu. Spodbujale so povezovanje starega obrtniškega znanja z novim, kar, kot je govoril Giorgio Forni, »prepričljivo dokazuje, da italijanska kulturna dediščina ni omejena le na velike mojstre«. Posamezni deli zbirk, zlasti ženske mode, so v zadnjem desetletju potovali po vsem svetu. Te zbirke so bile nekakšen »muzej v kovčku«, ki jih je pogostokrat selil in prevažal kar sam Giorgio Forni. Od leta 1993 so bile predstavljene na več kot petdesetih razstavah ali pa so bile vključene v raznovrstne razstavne projekte (Tel Aviv, Buenos Aires, Bejrut, Antwerpen, Kairo, Ljubljana idr.).

Začetki sodelovanja SEM z Giorgiem Fornijem segajo v leto 2000. Spoznali smo ga prek Italijanskega inštituta za kulturo v Ljubljani, na pobudo katerega smo novembra 2000 v SEM prvič pripravili in gostili razstavo Fundacije Sartirana Arte iz Lomelline. To je bila razstava *Avtorski nakit in tradicionalne tekstilije italijanskih regij* (november 2000–januar 2001). Na eni strani je prikazovala sodobno oblikovan avtorski nakit iz zlata in srebra iz obdobja med letoma 1950 in 1990 in na drugi strani delček kulturne dediščine z zbirko dekorativnega tekstila regij Sardinije in Kalabrije, ki so ga uporabljali za prekrivanje poročnih skrinj in kot posteljna pregrinjala med 16. in 20. stoletjem.

Razstava je obeležila tudi novo ustanovljeni Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, ki je istega leta odprl vrata obiskovalcem in ljubiteljem italijanske kulture v Ljubljani. Njegova prva direktorica je bila gospa Carla Maria Burri, kulturna atašejka

Giorni Forni, direktor Fundacije Sartirana Arte, Nina Zdravič Polič, SEM in Carla Burri, direktorica Italjanskega inštituta v Ljubljani na tiskovni konferenci 29. nov. 2000 (foto: Barbara Mučič)

Veleposlaništva Italije v Ljubljani, zaslužna za vrsto z italijansko kulturo zaznamovanih dogodkov, ki so se od leta 2000 naprej začeli pospešeno odvijati v Sloveniji.

Posebej velja izpostaviti sodelovanje Giorgia Fornija pri razstavah SEM. V letu 2014, ob snovanju razstave *Magija amuletov* (junij 2014–januar 2015), ki je prikazovala tradicijo magičnih amuletov od faraonskih časov naprej s poudarkom na egipčanski zbirki amuletov Slovenskega etnografskega muzeja in jo je pripravljal kustos dr. Marko Frelih, je Giorgio Forni poleg tega, da je prispeval nekaj predmetov iz svojih zbirk, tudi spodbudil in pomagal vzpostaviti neposreden stik in uspešno sodelovanje z egipčansko znanstvenico, specialistko za islamsko zgodovino, tradicionalno egipčansko arhitekturo, umetnost in obrt dr. Shahiro Mehrez v Kairu. Razstava *Magija amuletov* je zato lahko bila dopolnjena z njeno zasebno zbirko islamskega ženskega nakita z magičnim pomenom, ki je odstirala pogled na ljudsko verovanje, ob tem pa izpostavljala starodavne obrtniške spretnosti v srebru in drugih materialih. Dr. Mehrez je za katalog razstave prispevala znanstveni članek o talismanskem vidiku egipčanskega ženskega okrasja.

Sodelovanje in podpora Giorgia Fornija sta bila neprecenljiva v letu 2015, v času, ko je zgodaj spomladi začela nastajati interdisciplinarna dvodelna razstava SEM *Moda v gibanju: Italijanski slog 1951–1990 in Utrinki slovenske mode* (junij–november 2015) avtorice in kustodinje Nine Zdravič Polič, za katero je bilo treba vse predmete in gradivo šele pridobiti in poglobljeno raziskati. Za koncept in kontekst osrednjega dela razstave, ki je prikazovala kulturo Italije v času njene izjemne kreativnosti skozi diskurz o modi, je bil Giorgio Forni ključnega pomena. Botroval je ideji, ki se je porodila ob našem predhodnem obisku in ogledu zbirk mode italijanskih oblikovalcev v Sartirani. Bil je svetovalec in

podpornik, ki je izposojal dragocene kolekcije ženskih večernih oblek visoke mode in oblačil *prêt-à-porter* dvajsetih italijanskih vodilnih oblikovalcev, prestižnih ateljejev in modnih hiš iz obsežne zbirke mode, ki je v lasti Fundacije Sartirana Arte.

Pozno jeseni 2015, ko je Giorgio Forni po zaprtju razstave prišel v Ljubljano in odpeljal zbirko, smo ga srečali in videli poslednjič. Giorgio Forni je bil vsestranska osebnost blage narave in hkrati temperamenten, brezpogojno predan svojemu delu in naklonjen ljudem, s katerimi je sodeloval. Ni bil le partner Slovenskega etnografskega muzeja, ampak predvsem njegov velik prijatelj.

Nina Zdravič Polič